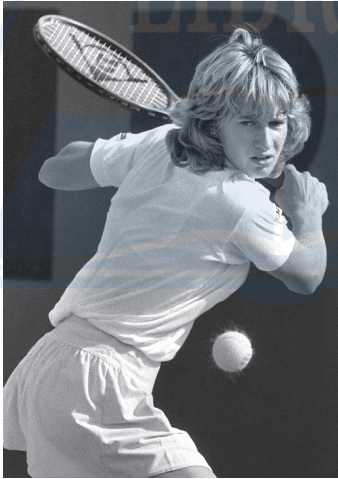

STEFFI

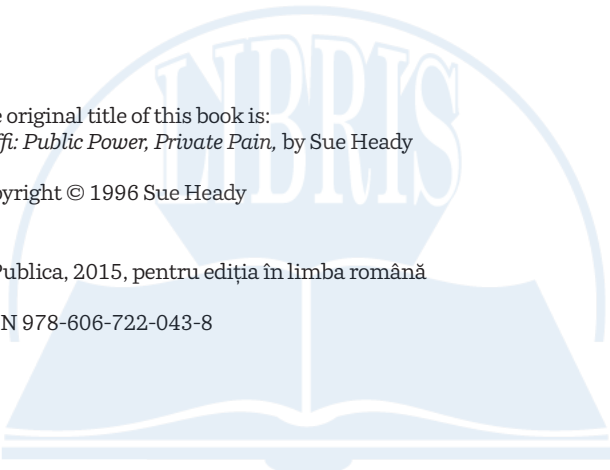

STEFFI

Putere publică,
durere personală

SUE HEADY

Traducere din engleză de
Florin Tudose

The original title of this book is:
Steffi: Public Power, Private Pain, by Sue Heady

Copyright © 1996 Sue Heady

© Publica, 2015, pentru ediția în limba română

ISBN 978-606-722-043-8

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Heady, Sue

Steffi : putere publică, durere personală / Sue Heady ;

trad.: Florin Tudose. – București : Publica, 2015

ISBN 978-606-722-043-8

I. Tudose, Florin (trad.)

796.342(730) Graf,S.

929 Graf,S.

VICTORIA BOOKS este un imprint al editurii PUBLICA

EDITORI: Cătălin Muraru, Silviu Dragomir

DIRECTOR EXECUTIV: Bogdan Ungureanu

DESIGN: Alexe Popescu

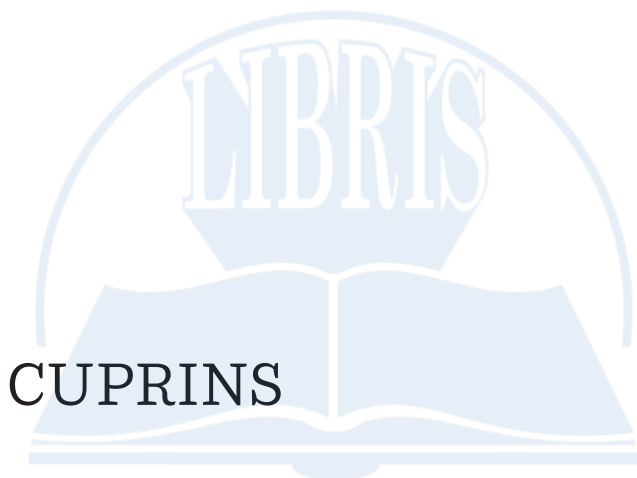
CORECTURĂ: Silvia Dumitrache

DTP: Florin Teodoru

Hels Bels – asta e pentru tine!

Mulțumiri	9
1. Putere publică, durere personală	11
2. Nașterea unui star	15
3. Ridicarea	33
4. Un stil al victoriei	57
5. „Papa“	79
6. Marele Șlem de Aur și mai departe	105
7. În afara terenului	129
8. Viața în lumina rece a reflectoarelor	145
9. O mare rivalitate?	165
10. Viața fără Monica	183
11. Revenirea Monicăi	195
Epilog	211
Reușite și momente dificile în carieră	215

Sunt mulți cei care mi-au răspuns cu amabilitate la întrebări în perioada în care m-am documentat pentru această carte. În general, numele lor apar în carte. Cei pe care i-am omis și-au exprimat dorința de a nu le fi expuse numele. Multe mulțumiri tuturor și fiecăruia dintre ei. Alții m-au ajutat în alte feluri, dar le sunt la fel de recunoscătoare. Numele lor sunt: Conny Konzak, Doris Henkel, April Tod, Stella Pearce, părinții mei, Peter și Janet Heady, agentul meu literar, Amanda Little de la Watson, Little, Mal Peachey și Hannah MacDonald de la Virgin Publishing.

Le sunt profund recunoscătoare ziarelor și revistelor ce mi-au pus la dispoziție, cu multă amabilitate, arhivele lor, în special celor de la *Serve & Volley*, *The Tennis Times* și *Tennis World* din Marea Britanie, *Tennis Week* și *Tennis* în Statele Unite și *Tennis* în Germania.

Putere publică, durere personală

Oficial, 1995 a fost un an glorios pentru Steffi Graf. Nemțoaica a cucerit toate cele trei titluri de Mare Șlem pentru care a concurat, Campionatul Lipton International Players (numit, uneori, cel de-al cincilea campionat de Mare Șlem) și Turneul Campioanelor WTA de la finalul anului. În total, 47 de victorii în 49 de partide, o rată a succesului de 95.9%, aproape identic cu rezultatul anului 1988, anul Marelui Șlem de Aur.

În realitate, 1995 a fost un an groaznic pentru Steffi.

A rămas aceeași forță de temut ca personaj public, superstar al tenisului, dar viața privată i-a fost marcată de suferință fizică și mentală.

Cronicizarea unei probleme la spate și întinderea unui mușchi au făcut ca Steffi să nu poată juca decât un singur meci în cinci luni de zile, până la mijlocul lunii februarie 1995. În consecință, a pierdut prima poziție a clasamentului – poziție deținută din iunie 1993 – în favoarea spaniolei Arantxa Sánchez-Vicario.

Însă, odată revenită în teren, Steffi a strălucit, cucerind primele patru evenimente la care a participat

fără să piardă un singur set. Steffi a urcat din nou în vârf și și-a reluat locul în fruntea clasamentului până la turneul Lipton din martie.

Parcă pentru a-i reteza avântul, la Lipton, zvonurile au devenit tot mai puternice. Monica Seleș, iugoslavă prin naștere, americană prin adopție, singurul rival consecvent al lui Steffi, își plănuia revenirea în joc după o absență mai mare de doi ani. Răspunsul lui Steffi pentru reporteri a fost magnific: „Cred că revenirea ei e o veste bună pentru toată lumea. Eu sper să fie adevărat. Dintre toate zvonurile pe care le-am auzit, sper că acesta este adevărat.“

Ca un adaos la problemele cu care se confrunta, în data de 23 mai (cu șase zile înainte de debutul la French Open), atât propria locuință, cât și locuința părinților au fost percheziționate de către procurori și garda financiară. Uimitor, dar intervenția autorităților nu a distras-o de la joc, Steffi reușind să-și elimine sistematic adversarele de la turneul parizian. Totuși, în momentul în care a ridicat triumfătoare Cupa „Suzanne Lenglen“, sentimentul i-a fost umbrat de confirmarea revenirii Monicăi Seleș în tenisul profesionist.

Patru săptămâni mai târziu, în momentul în care Steffi ridică glorioasă Cupa „Venus Rosewater“ la Wimbledon, Seleș făcea deliciul presei cu prima sa apariție publică după mai bine de doi ani, la Olimpiada Specială de la New Haven, Connecticut. Părea că orice episod de succes pentru Steffi era umbrat de o revenire a lui Seleș.

La puțină vreme după Wimbledon, presa a aflat de percheziții și, în tot restul anului, Steffi a făcut deliciul primelor pagini ale ziarelor.

Așa se face că, probabil, a fost bucuroasă să mai cedeze din atenție lui Seleș când, pe 29 iulie, aceasta a jucat pentru prima dată în public un meci demonstrativ cu Navratilova, „fostul-star-de-30-de-ani“, cum se autointitula ea. Dar presa a revenit curând la starul

german, căci, pe 2 august, mult-iubitul ei tată a fost arestat.

Steffi a acuzat lipsa de antrenament pentru eșecul ce a urmat la mijlocul lui august, la Canadian Open, unde a fost înfrântă de o jucătoare cotate mult sub ea, Amanda Coetzer, din Africa de Sud. Este greu de crezut că problemele de sănătate, ancheta gărzii financiare care s-a soldat cu arestarea tatălui și agitația din jurul revenirii lui Seleș la un turneu WTA după 27 de luni de absență nu au avut un cuvânt de spus în rezultatul obținut în Canada.

Toată lumea s-a entuziasmat la preliminariile US Open și înaintea mult-așteptatei partide – confruntarea Steffi-Seleș – care a avut loc în finală. Steffi a ieșit învingătoare dintr-un meci plin de suspans, unul dintre cele mai bune din câte a cunoscut istoria tenisului feminin.

Dar Steffi nu s-a putut bucura prea mult de victorie. La două săptămâni de la cucerirea celui de-al optsprezecelea titlu de Mare Șlem, tatăl Monicăi Seleș, Karolj Seleș, a atacat-o verbal pe Steffi. Într-un interviu pentru revista germană *Stern*, acesta a declarat:

Dacă aș fi fost Steffi Graf, nu aș fi jucat în niciun turneu pentru un an. Nu mi-aș fi dorit să fiu „Cuțitul nr. 1“, pentru ca apoi să mulțumesc, într-un interviu, noii mele rachete. Fiica mea nu ar fi ieșit pe teren și nu ar fi continuat să joace. Sunt convins de asta. Ea [Graf] i-a făcut o vizită scurtă Monicăi la spital, dar a fost doar un bun prilej de fotografii pentru public. Multă lume din tenis m-a întrebat: „Cum poate să continue să joace de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat, cu tatăl închis în temniță? De ce nu e acasă, ca să-l ajute pe tatăl ei?“. Nici eu nu pricepe chestia asta.

Tensiunile dintre taberele Graf și Seleș sunt mai vechi de episodul nefericit din aprilie 1993, când Seleș a fost înjunghiată de un fan tulburat psihic al lui Steffi. Ce s-a întâmplat în 1995 este un ecou ironic al celor petrecute

în 1990. Pe atunci, Seleș era jucătoarea precoce de șaisprezece ani, starul cu cea mai rapidă ascensiune din lumea tenisului, o amenințare evidentă pentru coroana lui Steffi. Ridicarea ei a coincis cu implicarea lui Peter Graf într-o configurație de șantaj, evaziune, adulter și moșteniri, ce au afectat, în cele din urmă, performanța lui Steffi și i-au permis lui Seleș să-și facă loc în vârful ierarhiei.

La fel ca în 1990, Steffi s-a ridicat și în 1995 deasupra tuturor complicațiilor din afara terenului și a supraviețuit, cu demnitatea intactă, demonstrând încă o dată din ce material sunt făcuți campionii.

2

LIBRIS

Nașterea unui star

În anul 1984, televiziunea germană de stat a transmis treisprezece ore de tenis. În 1993, aceeași televiziune a transmis 2 673 de ore. Motivul creșterii spectaculoase? Boris Becker și Steffi Graf. Și totuși, succesul lor internațional nu a fost un fenomen subit, iar cei doi nu au fost în niciun caz primii campioni germani de tenis. Tenisul este un sport instituțional și organizat în Germania încă din 1902, anul constituirii organizației profesioniste Deutsche TennisBund (DTB).

Cilly Aussem a cucerit titlul la Wimbledon în 1931, câștigând în fața compatrioatei, Hilde Krahwinkel, cea care, mai târziu – sub numele de Hilde Sperling –, a cucerit în trei ani consecutivi (1935 – 1937) titlul la French Open. Baronul Gottfried von Cramm a cucerit titlul la French Open în 1934 și a fost finalist la Wimbledon trei ani consecutiv, la mijlocul anilor 1930, și finalist la French și US Open, în 1937.

Fluxul de campioni germani la tenis a fost întrerupt de cel de-al Doilea Război Mondial. Abia spre finalul anilor 1960 a început Federația Profesorilor de Tenis din Germania (GTTF) să dezvolte anumite tehnici științifice de antrenament. Tehnicile au fost, mai apoi, aplicate strategic pe întreg cuprinsul țării, în conjuncție cu

programele regionale de antrenament organizate de DTB. Aceste eforturi au reaprins interesul pentru tenis. La asta a contribuit și apariția unei ligi naționale, Bundesliga, în cadrul căreia au activat profesioniști precum românii Ilie Năstase și Ion Țiriac sau olandezul Tom Okker.

Totuși, la început, eforturile GTTF și DTB au fost modeste ca anvergură și de aceea nici nu au produs imediat un număr semnificativ de jucători talentați. Dar, pe măsură ce activitățile organizațiilor profesioniste și-au sporit activitatea, tenisul a ieșit de sub tutela bogaților – pentru că tenisul a fost, la nivel mondial, un sport al bogaților. Motivul acestei dinamici este acela că o mare parte din populația Germaniei, pe atunci de Vest, a ajuns, treptat, să se bucure de rezultatele unei economii în creștere – părinții au început să-și permită echipamente mai bune, cluburi și antrenori mai eficienți. Tinerii s-au implicat în număr tot mai mare, iar cluburile s-au înmulțit, multe fiind deschise la inițiativa DTB. Orice nou membru al unui club devenea automat membru al DTB, așadar creșterea numărului de membri DTB ne oferă un indiciu asupra interesului tot mai mare al germanilor pentru tenis. În anul 1950, DTB număra 51 000 de membri. În 1982, ajunsese deja la 1 200 000.

DTB a știut cum să întâmpine această efervescență. La fel ca în cazul altor sporturi, în Germania, tenisul a fost organizat într-o serie de Bundeslanduri, fiecare reprezentând efectiv o regiune autonomă. Regiunile organizează turnee autohtone, în urma cărora sunt selectați cei mai buni tineri pentru a fi antrenați mai departe la centrul regional de tenis, sub supravegherea unui *Verbandstrainer*, adică a antrenorului regional. Ulterior, antrenorul regional îi selectează pe cei mai buni jucători și îi trimite la *Bundestrainer* (antrenorul național), unde jucătorii cei mai promițători sunt sponsorizați de către DTB.

Programul bine definit al DTB și interesul tot mai crescut al tinerilor au dus la o inevitabilă creștere a standardului de joc și tot mai mulți jucători de tenis

germani au ajuns pe scena internațională în tenis. Pe partea masculină, Rolf Gehring și Uli Pinner au ajuns amândoi între primii 25 de jucători la nivel mondial, la finalul anilor 1970. Pe partea feminină, Helga Masthoff a ajuns locul trei mondial la finalul anilor 1970, iar Katia Ebbinghaus a ajuns între primele 20 de jucătoare din lume, în vreme ce Sylvia Hanika a ajuns, la începutul anilor 1980, între primele zece. La ediția din 1983 a turneului de la Wimbledon – anul în care Steffi a încercat să se califice, dar nu a reușit –, au participat trei jucătoare de origine germană care au fost cotate cu șanse la titlul simplu-feminin.

Totuși, abia odată cu Boris Becker și-a întors lumea privirile asupra tenisului german. El a câștigat faima internațională în anul 1985, când, la doar șaptesprezece ani – și fără a fi cotate cu șanse –, a devenit cel mai tânăr câștigător al titlului simplu-masculin la Wimbledon din istoria turneului. Tabloidele l-au poreclit „Boom Boom“ Becker, datorită servei lui, poreclă care s-a potrivit de minune și pentru a descrie impactul pe care succesul său l-a avut asupra scenei tenisului german.

Doi ani mai târziu, Steffi cucerea primul titlu de Mare Șlem, la French Open, iar în 1988, reușea ceea ce nu mai reușiseră încă niciun bărbat și nicio femeie în tenis – un Mare Șlem de Aur (adică toate cele patru titluri de Mare Șlem, plus aurul olimpic, într-un singur an calendaristic). Ascensiunea tenisului german era completă. Rezultatul, pe lângă creșterea uriașă a numărului de ore de tenis televizate de către stațiile germane de televiziune, a însemnat și o creștere masivă a numărului terenurilor de tenis, precum și o vastă expansiune a numărului de membri DTB, ce aproape s-au dublat cantitativ, de la 1,2 milioane în 1985 la 2,2 milioane în 1993.

Iată, așadar, care au fost premisele apariției lui Steffi.

Stefanie Maria Graf, cunoscută acum milioanei de fani din întreaga lume drept, simplu, Steffi, s-a născut pe 14 iunie 1969 în Neckarau, unul dintre cele mai sărace districte din Mannheim, un oraș gri și spălăcit, situat la

75 de kilometri sud de orașul Frankfurt. Mannheim, al doilea cel mai mare oraș al regiunii Baden-Wurtemberg, cu sistemul său de străzi drepte, este complet lipsit de nota unei personalități sau a unei arhitecturi istorice. Este destul de prosper, grație preponderenței industriilor grele, printre care cele de inginerie electrică, mașini, echipament medical, petrochimice, producție de hârtie și sticlă. În mod accidental, este locul de naștere al orchestrei simfonice moderne, cu mai bine de 200 de ani în urmă.

Acolo au trăit mulți ani părinții lui Steffi, Peter și Heidi, și tot acolo a făcut Peter bani din comercializarea de mașini la mâna a doua și din asigurări. Peter a devenit interesat de tenis cu câțiva ani înainte de venirea pe lume a primului copil al cuplului, Steffi. Peter a fost dintotdeauna un sportiv abil, încercând mereu să calce pe urmele tatălui său. Alfons, tatăl lui Peter, a jucat fotbal la Friedrichsseld, una dintre echipele locale din Mannheim, foarte bine cotate în epocă, iar mai apoi a fost activ în consiliile sportive locale.

Peter a jucat fotbal de mic, fiind chiar talentat, însă o serie de accidentări la picioare l-au obligat să caute un alt tip de sport cu care să-și umple timpul liber. Cum tenisul era în plin avânt, s-a decis să încerce. Se poate să fi avut în jur de 27 de ani când a început să joace, dar, având o constituție athletică, nu a întâmpinat dificultăți; în câțiva ani, și-a șlefuit abilitățile jocului de fond suficient încât să participe la competițiile de nivel înalt ale cluburilor de amatori. I-a plăcut atât de mult tenisul, încât a decis să se instruiască pentru a obține certificatul de antrenor, ceea ce a și reușit să facă prin intermediul GTTF. Pe lângă pasiune, era și o bună sursă de venit alternativă.

La doi ani după venirea lui Steffi pe lume, pe 4 septembrie 1971, Heidi a mai născut un copil, fratele mai mic al jucătoarei, pe nume Michael. După încă un an – când avea doar trei ani –, Steffi a început să-l hărțuiască pe tatăl ei. De fiecare dată când se întorcea acasă după un meci greu, Peter își arunca geanta pe podea și se întindea

pentru o binemeritată odihnă. Steffi, în schimb, avea cu totul alte idei. Se târa la geanta lui Peter, scotea o rachetă și-l implora să joace cu ea. Peter era iritat de obiceiul fetei. Era obosit, după o zi lungă, și, în plus, ajunsese deja la un nivel în care joaca de-a tenisul cu o fetiță de câțiva ani nu-i aducea nicio satisfacție.

Steffi a insistat. În cele din urmă, Peter a scurtat o veche rachetă de-ale sale și a învățat-o pe fată regulile de bază ale jocului, chiar în mijlocul sufrageriei. La început, Steffi juca cinci sau zece minute, dar sesiunile s-au prelungit rapid. Peter și Steffi își trimiteau serve peste „fileu“, un cordon atârnat între două scaune. Când Steffi a terminat de spart toate becurile candelabrului, Peter a hotărât să mute lecțiile în sala de joacă de la subsol și a vândut masa de biliard pentru a avea loc de antrenamente. Entuziasmul fetei nu a scăzut deloc, așa că Peter a făcut un fileu din cutii așezate la înălțimea fileului de pe un teren normal de tenis, pentru ca antrenamentele să fie corecte.

Pentru a o încuraja, Peter folosea mici recompense constând în dulciuri sau câte un *Salzstange* (bețe din sare, echivalentul german al chipsurilor), pe care i le oferea fetei de fiecare dată când reușea o serie de minimum 25 de lovituri consecutive. Cu timpul, mizele au crescut. Peter Graf i-a promis fiicei sale că, atunci când avea să fie mai mare și să reușească serii de 50, avea să primească un *Flambage*, desert faimos al germanilor (combinație de înghețată de vanilie, zmeură caldă și cremă). Chiar a doua zi, când a revenit de la muncă, Peter a fost înștiințat de Steffi că putea să facă serii de 50. „Astăzi o s-o fac“, i-a spus. Și a făcut-o.

Steffi, cu slăbiciunea ei pentru dulciuri, era foarte motivată să câștige porțiile de *Flambage*, așa că Peter a fost nevoit să născocească lovituri tot mai grele, pentru a evita ca fiica sa să facă diabet. Nerăbdarea copilei Steffi se vede încă în jocul plin de savoare pe care Steffi îl face acum. Cât de înnebunită era Steffi după tenis încă de la patru ani putem afla dintr-o înregistrare cu mama

ei, care declara că „uneori, trebuie efectiv să o forțez să facă lucrurile pe care alte fetițe de vârsta ei le fac în mod normal, cum ar fi să se joace cu păpușile sau să meargă la aniversările colegilor“.

Sesizând forța din brațul drept al fetei – mult superioară copiilor de șapte sau opt ani, în opinia lui –, Peter a decis că nu era prea devreme pentru Steffi să înceapă lecțiile de tenis. În plus, Steffi părea să știe instinctiv cum se ținea o rachetă, iar concentrarea de care era capabilă era, pur și simplu, uluitoare. Fata nu putea fi distrasă niciodată și, odată ce începea un joc, nu-și mai lua ochii de la minge, ignorând totul, chiar și telefonul sau soneria.

La cinci ani, Steffi a avansat până la a juca pe un teren de tenis adevărat și, în curând, a intrat în prima sa competiție din carieră, deși numai cu acordul special al organizatorilor. Conny Konzak, actualul editor sportiv al revistei *Bunte*, o cunoaște pe Steffi încă de pe vremea în care a fost coorganizator al turneului Sport Scheck Jugend (Sport Scheck Junior Tournament), la München, în 1974. El își amintește în detaliu de participarea micuței Steffi, deși atenția i-a fost captivată mai curând de mașina în care a sosit Steffi la turneu decât de jocul pe care l-a făcut.

Heidi și Steffi Graf au sosit la locul de desfășurare a turneului într-o mașină strălucitoare, ultimul model de Porsche 924. „În zilele acelea“, își amintește Conny, „era una dintre cele mai rapide și noi mașini sport; încă îmi amintesc cât de mândră stătea Steffi pe scaunul din dreapta al bolidului“. Se poate ca familia Graf să nu fi avut cine știe ce resurse financiare la ora aceea, dar, grație fascinației lui Peter față de mașinile de înaltă performanță și conexiunilor lui din lumea pasionaților de mașini din Mannheim, familia reușea să beneficieze de niște mașini destul de inteligente – de obicei, un Mercedes pentru Peter și un Porsche pentru Heidi.

La turneul pentru tineret Sport Scheck s-au înscris peste 500 de participanți. Era și atunci, cum este și azi, cel mai mare turneu de tenis pentru copii din Europa.

Dar copiii sub șase ani nu pot participa, așa că Steffi nu avea voie să joace. Însă lui Ludwig Leuthner, directorul turneului, i s-a făcut milă de o mamă și o fiică ce parcurseseră un drum de trei ore pentru a participa la concurs. Steffi a putut participa printr-o depeșă specială. A pierdut din prima rundă și a părăsit cu lacrimi în ochi terenul. După spusele lui Connie, „era atât de micuță, că abia putea zări peste fileu și de-abia ținea racheta cu mâinile, dar ea voia să câștige și exact asta a și făcut la următoarele patru ediții ale aceluiași turneu“.

Peter a hotărât că Steffi avea nevoie de mai mult antrenament și a căutat cu multă seriozitate unul potrivit pentru fiica lui. În cele din urmă, a apelat la Bundes (Badischen) Leistungszentrum, centrul de tenis al DTB pentru regiunea Baden-Württemberg, înființat în 1964 la Leimen, oraș situat la 25 de kilometri distanță de Mannheim.

În 1975, Boris Breskvar, fost component al echipei Iugoslaviei pentru Cupa Davis, la acea oră prim-antrenor al centrului DTB Leimen, a primit un telefon de la Peter.

— Herr Breskvar, a spus Peter, eu am o fiică extraordinară de talentată. Sunteți amabil să o vedeți jucând, vă rog?

Privind în urmă cu 20 de ani, Bresvar își amintește:

— Mi-am zis că e nebun dacă crede că am de gând să-mi pierd timpul jucând cu o fetiță de șase ani, dar am fost de acord să joc 20 de minute cu ea și am realizat pe loc ce copil talentat aveam în fața mea. Era cu adevărat specială. Nu mai întâlnisem pe cineva ca ea până atunci.

Breskvar s-a oprit din joc după cele 20 de minute și Steffi a izbucnit în plâns.

— Ce s-a întâmplat?, a întrebat cu blândețe antrenorul. Steffi a refuzat să răspundă, dar Peter i-a explicat că fiica lui era mâhnită din cauză că au jucat doar 20 de minute.

Breskvar nu era obișnuit să lucreze cu copii atât de mici, dar sesizând talentul fetei a acceptat. Din ziua aceea, Steffi s-a antrenat cu el la Leimen. Cum era, totuși, prea mică pentru un program complet de antrenamente, la început au programat doar câte una sau

două ședințe de antrenament cu fostul jucător iugoslav, săptămânal, dar Steffi și Peter au primit acordul de a folosi echipamentul centrului în fiecare zi a săptămânii. Peter Graf își amintește:

— Mergeam la centru, la 25 de kilometri de Mannheim, dimineața, de la 7:00 la 8:00. Un alt tată probabil că nu ar fi făcut efortul ăsta, dar mie mi-a plăcut să-l motivez pe copilul ăsta.

La șase ani, aptă de competiții, Steffi a revenit la Turneul pentru Juniori Sport Scheck din München și a câștigat trofeul la grupa ei de vârstă. Doi ani mai târziu, a câștigat trofeul la grupa de vârstă superioară cu o categorie vârstei ei. Până la nouă ani a câștigat turneul de patru ori consecutiv.

Prima sponsorizare din cariera lui Steffi a fost întâmplare. Detlef Grosse se afla într-o vacanță în Mallorca atunci când i-a cunoscut pe cei din familia Graf. Fiul lui Grosse, Oliver, mai mare cu un an decât Steffi, căuta pe cineva cu care să schimbe câteva mingi și a găsit-o pe Steffi pe teren, jucând un tenis excelent. Grosse s-a apropiat de Peter și l-a întrebat dacă ar fi în regulă ca Steffi și Oliver să joace împreună. Peter a fost de acord și cei doi copii au sărit imediat în teren și au început să schimbe mingi. Dar s-au plictisit repede de schimbul de mingi și au decis să joace o partidă. Oliver a câștigat primul game; Steffi pe următoarele douăsprezece, finalizând partida cu 6-1, 6-0. Grosse nu a fost impresionat doar de „extraordinarul talent“ al fetei, dar și de determinarea lui Peter de a o transforma pe fiica lui într-o jucătoare de top. A fost impresionat și de metodele profesioniste prin care era antrenată Steffi la ora aceea, neobișnuite pentru vremurile de atunci, în special în cazul unui copil atât de mic.

Grosse, angajat al Dunlop-Slazenger, în Germania, i-a invitat pe cei din familia Graf să-l viziteze la birou după revenirea acasă. Dunlop-Slazenger era o firmă celebră pentru sponsorizările pe care le făcea tinerilor, așa că, începând cu 1977, Steffi a primit din partea companiei

toate rachetele, mingile, hainele și încălțăminte de care a avut nevoie.

Echipamentul o fi venit ca sponsorizare din partea Dunlop-Slazenger, dar Steffi a avut grijă să personalizeze totul în detaliu. Pe fiecare minge albă primită de la Dunlop a scris cu mândrie câte un „S”, astfel încât, în caz că o minge se rătăcea dincolo de gardul grădinii, oricine să știe că îi aparținea ei.

În 1978, familia Graf s-a mutat din congestionatul oraș Mannheim în pacea și liniștea relative din Bruehl, un oraș de provincie cu 14 000 de locuitori, situat la doar zece kilometri depărtare de Mannheim. În ideea de a suplimenta veniturile obținute din comerțul cu mașini și asigurări, Peter a închiriat trei terenuri exterioare pe zgură, dispuse la câteva sute de metri de locuință, pe care a început să țină cursuri de tenis. Terenurile au fost o investiție excelentă pentru antrenamentele lui Steffi. Ulterior, chiar lângă terenurile cu zgură, a fost construită o sală – Centrul Sportiv Fuerftenberg Pilsener – cu trei terenuri interioare.

Steffi a continuat să se antreneze la centrul din Leimen, antrenamentele ei cu Breskvar îndesindu-se pe măsură ce fata devenea mai matură și mai puternică. Ca efect, tenisul ei a evoluat în salturi și pași mari, astfel că, la zece ani, Steffi și Breskvar se antrenau zilnic.

Steffi era doar unul dintre cei aproximativ 20 de copii antrenați la centru, dar se făcea mereu remarcată. Wolf-Dieter Spath, oficial sportiv la acea vreme, actualul președinte al Baden Tennis Association, își amintește de abordarea profesionistă pe care Steffi o arăta încă de pe vremea aceea:

Era foarte serioasă, foarte încrezătoare în sine și nu era nevoie să o forțezi să joace. Dacă îi dădeai să faci jumătate de oră de exerciții de rever și jumătate de oră de exerciții de lovituri de dreapta, le făcea fără să ezite și nu

se plângea decât dacă o întrerupeai înainte de expirarea timpului stabilit.

Breskvar își amintește de concentrarea fetei: „Când ajungea la club, toate gândurile ei se îndreptau către tenis, pur și simplu, la fel ca astăzi; și iubea munca asiduă“. Se pare că și la duioasa vârstă de zece ani, Steffi știa cu precizie ce voia de la viață. La întrebarea lui Spath: „Ce vrei să te faci atunci când vei crește?“, ea a răspuns: „Numărul 1“. Și a muncit extrem de mult pentru a-și atinge scopul.

Nu toți jucătorii tineri frecventau atât de des centrul precum Steffi; veneau la club în funcție de distanța la care locuiau față de Leimen și în funcție de cât de buni erau la joc. „Cei mai buni veneau zilnic“, povestește Breskvar, „dar aveam și elevi ce veneau doar o dată sau de două ori pe săptămână“. Mulți dintre ei erau destul de buni.

În anii 1970 și 1980, Leimen a fost o adevărată pepinieră din care au ieșit unii dintre cei mai buni jucători germani de tenis ai vremii. Breskvar a fost cel care a recunoscut și a încurajat talentul nativ al lui Boris Becker, antrenând, totodată, și alte nume mari, precum Udo Riglewski, Patrick Baur și Rudiger Haas, toți jucători în Turneul Asociației Profesioniștilor din Tenis (ATP). Andrea Betsner și Anake Huber, cea din urmă fiind clasată, la un moment dat, în primele zece jucătoare ale lumii, s-au antrenat la Leimen și au jucat în Turneul Asociației Feminine de Tenis (WTA).

Steffi s-a antrenat cu mulți dintre cei de mai sus, deși unii erau cu câțiva ani mai mari și destul de reticenti în a juca cu copila cu cea mai puternică lovitură de dreapta. Breskvar își amintește:

Au fost vremuri dificile: ea era prea mică și generația în care a nimerit – Becker, Riglewski și Baur – era foarte puternică; dar, cu toate astea, nimeni nu voia să joace cu ea deoarece era foarte mică, foarte, foarte bună și

capabilă să-i bată pe toți. Îmi amintesc că ea și Rudiger Haas au câștigat Campionatul European la categoria sub doisprezece ani în 1981, dar ea era mai bună decât el, putea să-l bată. Nu era o situație normală și Rudiger a plâns. După asta, mi-a fost din ce în ce mai greu să găsesc jucători pentru Steffi deoarece nimeni nu mai voia să joace cu ea. În cele din urmă, am pus la punct un sistem prin care îi roteam pe jucători la 30 de minute. Ca un bonus la problemele mele, toți părinții îmi cereau să le pun copiii să joace cu Steffi, pentru că ea era cea mai bună. A fost ceva de necrezut.

Încă și mai incredibil pare faptul că două mari staruri ale tenisului, plus echipa de suport profesionist au încolțit simultan într-o zonă foarte restrânsă a Germaniei. În primul rând, spune Breskvar, Steffi și Becker erau talentați, dar, declară același Breskvar ulterior, „degeaba ești un mare talent al schiurilor dacă te-ai născut în deșertul Sahara“. Avem de-a face cu un caz de oameni potriviți la momentul și locul potrivite.

Steffi și Becker au avut norocul ca centrul de tenis din Leimen să existe deja atunci când ei și-au început drumul în sport. La ora aceea, Germania nu deținea foarte multe facilități sportive. În plus, amândoi locuiau pe aproape, reușind, astfel, să ajungă zilnic la antrenamente. Breskvar consideră esențial și faptul că cei doi nu și-au schimbat antrenorul la începuturile lor, evitând, astfel, confuzia unor filosofii, tehnici și metode practice diferite. Breskvar a antrenat-o pe Steffi până când ea a împlinit treisprezece ani și pe Becker de la șase la cincisprezece ani.

Andrea Betsner consideră că motivul succesului a fost Breskvar însuși:

Breskvar, cred eu, este cel mai bun antrenor din Germania – și o spune un om care a lucrat cu mulți antrenori! El vede un copil de opt ani jucând și-ți spune dacă respectivul copil are sau nu talentul necesar. Nu

știu cum face, dar are dreptate de fiecare dată. Acum are un jucător nou, pe est-germana Jana Kanda. Breskvar susține că ea va ajunge în primii 20 în următorii doi sau trei ani. Rămâne de văzut dacă are dreptate...

În ceea ce o privește pe Steffi, Breskvar nu a greșit. Steffi a început antrenamentele cu echipa națională a Germaniei când avea zece ani. Cu doi ani mai devreme, Breskvar a recomandat-o pe micuța Steffi, de opt ani, antrenorului naționalei, Richard Schonborn, plecat din Hanovra în sudul Germaniei în căutare de talente. Iată, spune Schonborn, încă un motiv pentru care Leimen a reușit să livreze doi mari campioni. „Pentru că Breskvar îmi era prieten apropiat, dar și pentru că centrul de la Leimen a fost unul dintre primele din țară, mă aflu foarte des acolo și, pas cu pas, am dezvoltat o foarte bună cooperare între centrul din Baden și centrul național de la Hanovra.“

Schonborn a ascultat de sfatul lui Breskvar și a revenit după un an pentru a verifica progresele făcute de Steffi. Oricum, abia în 1979, când a împlinit zece ani, vârstă la care majoritatea copiilor care joacă tenis intră în programele DTB, Steffi a început să se antreneze sistematic la centrul regional și la cel național. De cinci ori pe timpul iernii, de fiecare dată câte o săptămână, alături de ceilalți juniori excepționali selectați, Steffi a mers la centrul național din Hanovra pentru antrenamente.

Programul zilnic nu s-a limitat la activitatea din centrul Leimenului. Programul fetei începea dimineața devreme, înainte de a merge la școală, cu o sesiune de antrenament de 45 de minute, asistată de tată. După-amiezile însemnau câteva ore de antrenament cu Breskvar, iar serile, o oră sau două de joc cu Peter, acasă, în Bruehl. Pentru a nu pierde pasul cu ea – dar și pentru că nu avea experiența internațională a lui Breskvar –, Peter asista la sesiunile de antrenament de la Leimen și

își lua notițe. Când nu reușea să ajungă la Leimen, îl suna pe antrenorul iugoslav pentru a-l întreba ce trebuie să exerseze cu Steffi în orele de antrenament suplimentar de acasă. La finalurile de săptămână în care nu juca în competiții, Steffi și Peter mergeau să vadă meciuri de ligă, unde aveau ocazia să analizeze atuurile și slăbiciunile jucătorilor și să le înțeleagă strategiile.

Criticii l-au acuzat pe Peter că și-a împins forțat fiica în terenul de tenis, chiar de când s-a născut, dar Steffi a negat adesea ideea conform căreia ar fi fost împinsă de la spate – cel puțin nu împotriva voinței sale. Este o acuză susținută de prietenii și jurnaliștii care o știu pe Steffi de mică.

Agentul imobiliar Doris Kollmeier, care s-a antrenat cu Peter pe terenurile din Bruehl, își amintește cu claritate primii ani din cariera lui Steffi:

Peter punea presiune pe Steffi, zicându-i că nu ar trebui să piardă niciun meci, că ar trebuie să câștige de fiecare dată cu 6-0, 6-0 și, când pierdea, îi spunea să se lase, dar toate acestea au funcționat în avantajul ei, motivând-o să se antreneze mai mult și să-și îmbunătățească jocul.

A simțit vreodată că Peter o împinge cu forța pe fiica sa? „Oh, nu. Un adult poate să vorbească și să ceară multe de la copilul său, dar, după asta, depinde numai și numai de copil dacă răspunde sau nu. Steffi a răspuns. Ea și-a dorit succesul.“ În contrast cu reacția lui Steffi, băieții lui Doris, care s-au antrenat cu Peter, au refuzat să mai participe la antrenamente după un an, fiind sătui de pretențiile antrenorului lor.

Desigur, depinde în primul rând de cum definim „a împinge“ pe cineva, dar nu pare prea credibil ca Steffi să fi fost pusă în situația de a face lucruri pe care nu voia să le facă. În mod cert, Peter i-a încurajat și alimentat talentul, dedicându-și multe ore îmbunătățirii jocului ei – dar asta și-a dorit Steffi. Există un studiu britanic important

care susține această realitate a lucrului cu tinerii atleți, anume descoperirea că părinții au tendința să încurajeze interesul primar al copilului față de un anumit sport, dar că cel care împinge lucrurile mai departe este copilul.

Consecințele faptelor unui tată care își împinge de la spate fata să joace tenis pot fi catastrofale. În 1989, ziarele germane au povestit despre Klaus Lulling din Düsseldorf, un bărbat care și-a abandonat meseria pentru a o transforma pe fiica sa în următoarea Steffi Graf. Programul său de antrenament presupunea pedepse cu bătaia atunci când fata greșea. În cele din urmă, Ruth, soția bărbatului, nu a mai suportat să fie martoră la viața de coșmar a fiicei sale și l-a împușcat de șase ori pe bărbat.

Peter a fost portretizat adesea pe nedrept ca fiind un nemilos stăpân de sclavi. Să nu uităm că, la începutul anilor 1970, când Peter a început să o învețe bazele tenisului pe Steffi, tenisul feminin profesionist abia încolțea și cu siguranță că nu era afacerea gigantică ce învârte sumele uriașe de azi. În 1970, anul primelor turnee feminine profesioniste, totalul premiilor aflate în joc nu depășea 30 000 de dolari americani. În zilele acelea, jucătorii profesioniști reușeau cel mult să trăiască din tenis, nicidecum să facă avere. Să fi avut Peter o asemenea intuiție încât să prevadă, pe când Steffi avea doar câțiva ani, că eforturile sale aveau să fie, într-o bună zi, răsplătite de averea pe care fata avea să o câștige în tenis? Cei care l-au cunoscut cu 20 de ani în urmă declară sincer că Peter nu era suficient de inteligent încât să prevadă un asemenea destin. Poate doar mult mai târziu, după ce a devenit evident cât de bună a ajuns Steffi, motivele lui Peter să se fi schimbat.

La finalul anilor 1970 și începutul anilor 1980, Steffi se antrena zilnic, de luni până vineri, la Leimen și acasă, în Bruehl, iar uneori călătorea la Hanovra pentru sesiunile de antrenament ce durau o săptămână. În

weekenduri, participa la competiții. Într-una dintre competițiile din acei ani a ajuns în finală, unde a întâlnit-o pe Andrea Betsner. Adversara ei își amintește:

Eu aveam paisprezece ani și Steffi avea unsprezece când am jucat împreună pentru prima dată. S-a întâmplat la finala Badischen Tennismeisterschaften, un eveniment regional al DTB ce a avut loc la Leimen. Am câștigat; mi se pare că scorul a fost 6-3, 6-1. Steffi a fost foarte supărată că a pierdut în fața mea, iar tatăl ei i-a spus mamei mele, cum stăteau alături pe marginea terenului: „Data viitoare, Steffi va câștiga“; și a avut dreptate, a câștigat, ci în toate cele șapte întâlniri care au urmat.

Steffi nu participa la turnee doar independent, ci și ca reprezentantă a Heidelberg Tennis Club, unul dintre cele mai vechi cluburi de tenis din Germania. A fost recomandată clubului de către Breskvar însuși, când Steffi avea doar doisprezece ani, și, în scurt timp, a devenit reprezentanta clubului la meciurile din ligă. Cu Steffi în componență, cea mai tânără membră a echipei, lotul feminin al clubului a înregistrat o serie de victorii și a încheiat sezonul 1982 pe locul al doilea. În anul următor, precum și în următorii doi ani, echipa de tenis feminin a Heidelberg Tennis Club a cucerit liga națională, în mare măsură datorită forței lui Steffi.

Ritmul progreselor pe care le făcea Steffi în teren era fenomenal, și asta l-a convins pe Peter să încheie afacerile cu mașini la mâna a doua și asigurări și să devină antrenor de tenis full-time. Asta îi dădea posibilitatea de a fi mereu prezent pe teren și de a-i putea dedica fetei două-trei ore de antrenament zilnic, acasă sau oriunde se afla Steffi și era liberă de alte angajamente, cum ar fi fost școala sau antrenamentele la DTB. Decizia lui a fost validată încă o dată 1981, când Steffi a cucerit trofeul Orange Bowl în Florida, campionatul mondial neoficial al juniorilor, și din nou în anul următor, când Steffi a cucerit

atât Campionatul European sub doisprezece ani, cât și pe cel pentru categoria sub optsprezece ani.

Richard Schonborn era cu ea când a câștigat Campionatul European la doisprezece ani. Își amintește că s-a antrenat cu ea dimineața devreme înaintea unei partide:

Era supărată pentru că lovea în plasă și în afara terenului, așa că i-am spus: „Haide, Steffi, calmează-te, doar ne încălzim, joci bine, haide, zâmbeste, relaxează-te, partida e abia la amiază“. Ea a venit la fileu și m-a întrebat: „Ce vrei să fac – să zâmbesc sau să joc tenis?“. O întrebare tipică pentru ea. Era atât de serioasă, de concentrată; era sută la sută în teren.

După părerea lui Schonborn, puterea mentală în combinație cu incredibilul joc de picioare dădeau impresia că Steffi mai degrabă zboară decât aleargă pe teren; iar la acestea se adăuga uriașa ei lovitură directă cu care câștiga cele mai multe partide. „La zece, la unsprezece, la doisprezece ani, Steffi și-a câștigat toate partidele și toate turneele doar cu lovitură directă“, își amintește el.

În timp ce pe teren evolua în salturi și pași mari, activitățile din afară terenului au avut de suferit. Familia Graf s-a mutat din Mannheim în Bruehl în 1978, într-o reședință nou construită, o casă tipică, cu două camere la etaj, două camere jos și terasă, pe Normannenstrasse, la numărul 14.

Vecinii familiei Graf își amintesc de Steffi ca de un copil ca oricare altul, poate doar ceva mai timid. „Steffi se juca în parc ca toți ceilalți copii din cartier. Cu ei juca ce joacă copiii, nu jucau tenis“. Probabil că singurul aspect care o evidenția pe Steffi între ceilalți copii erau bătăturile deja formate la mâna dreaptă, mâna de joc.

După doi ani de școală în Vogelstang, Mannheim, Steffi s-a alăturat altor șaptesprezece copii în clasa a IV-a

primară – Grundschule – în Bruehl. Învățătoarea, Gabrielle Geppert, își amintește o Steffi „tăcută, o fetiță prietenoasă, niciodată arogantă sau în căutare de atenție. Era foarte disciplinată, sensibilă și ceva mai matură decât ceilalți copii“.

Când a început școala, Peter a informat-o pe doamna Geppert că Steffi este o tânără jucătoare de tenis de mare succes și că petrece mult timp departe de școală, participând la turneele de juniori. În ciuda acestei situații, Steffi nu și-a neglijat niciodată îndatoririle școlare. „Steffi era o elevă foarte bună“, subliniază doamna Geppert, „dar nu avea prea mulți prieteni din pricină că petrecea mult timp la antrenamente – de la școală fugea direct la antrenament“.

Steffi a stat în școala primară mai puțin de un an, după care a avansat la Bruehl-Kretsch Realschule. În Germania, elevii sunt divizați după școala primară. Cei mai înzestrați academic merg la Gymnasium, în urma cărui sunt absolvenți de Abitur, ceea ce le dă dreptul de a merge mai departe la o universitate, unde se presupune că sunt educați pentru a ocupa funcții înalte în domeniile public și privat; cei mai puțin înzestrați merg la Realschule, școală intermediară în care tinerii urmează programul Mittlere Reife, care îi pregătește pentru meserii de funcționari bancari și directori adjuncți.

Nu încapă îndoială că Steffi a fost un elev Realschule peste medie. Michael, fratele ei, a mers mai târziu la Gymnasium, ceea ce ar fi putut face și ea, doar că a ales Realschule. După cum explică doamna Geppert:

Steffi a ales Realschule pentru a se putea dedica tenisului fără să fie împovărată de munca mai solicitantă și mai grea pe care o presupune programul de la Gymnasium.

La Realschule, Steffi era celebră – în zilele în care ajungea la școală – pentru momentele în care adormea la ore, epuizată de efortul depus la antrenamente. Tot ce-și

amintește Fritz Seidel, unul dintre profesorii de atunci, este că „atunci când eu eram la școală, Steffi nu era. Era oriunde în lume jucând tenis, dar la școală nu ajungea prea des“.

Materiile preferate de Steffi erau geografia, istoria și în mod special biologia, fiind dintotdeauna fascinată de lumea animală și de viața plantelor. Dar marea ei iubire era tenisul și cu siguranță școala a avut de suferit. Steffi a declarat recent că se gândește ca, atunci când se retrage, să se întoarcă la școală și la studiu deoarece „este ceva ce mi-a lipsit cu adevărat“.

Steffi nu a fost niciodată elevul mediu. A refuzat tot timpul invitațiile la petrecerile colegilor deoarece aveau întotdeauna loc după-amiaza, adică exact când ea era pe teren, antrenându-se; a mers la zilele de naștere ale colegilor doar atunci când au obligat-o părinții. Nici nelipsitele iubiri adolescente și afișele cu staruri pop pe pereții dormitorului nu găsim la adolescența Steffi. Găsim, în schimb, o colecție tot mai mare de trofee și diplome.

În cele din urmă, încă elevă în clasa a VIII-a, Steffi a părăsit Bruehl-Kretsch Realschule, în octombrie 1982. Tot atunci a părăsit și centrul de antrenament de la Leimen, pentru a trece la profesioniști. O fi fost finalul copilăriei pentru ea, dar Steffi se enervează de fiecare dată când cineva îi spune că și-a pierdut tinerețea. A fost, spune ea, ceea ce și-a dorit. A decis că vrea să fie numărul 1 și a făcut ce era de făcut pentru a ajunge acolo.

3

Ridicarea

Pe 18 octombrie 1982, Steffi a devenit cea mai tânără jucătoare profesionistă de tenis din istorie. Avea doar treisprezece ani și patru luni.

Era tânără, mulți au spus prea tânără, dar, la fel ca în cazul altor jucători ce au trecut la profesioniști în adolescență, Steffi și tatăl ei, Peter, au simțit că nu exista nicio altă opțiune pentru a progresa și pentru a continua un joc competitiv. Era deja câștigătoare la turneele la care participau tineri de până în optsprezece ani. În teorie, ar fi putut juca la aceste evenimente cât ar mai fi avut vârsta corespunzătoare, dar, în practică, asta ar fi însemnat stagnare și chiar o posibilă scădere a încrederii în sine. Era posibil ca în orice moment să apară cineva mai tânăr și mai bun din spate și să o bată, blocând-o la statutul de fostă stea în ascensiune încă înainte de a ajunge la profesioniști.

A mai existat un motiv pentru care Steffi a trecut la profesioniști. Din punctul ei de vedere, cel al unui copil, să joci tenis toată ziua era oricând de preferat corvoadelor școlare prin care trecea toată lumea. Părinții au simțit că trebuie să încurajeze dorința fetei de a juca tenis. La urma urmei, de ce să nu se bucure flica lor de șansa de a cunoaște faima și câștigul, lucruri ce i-ar fi deschis